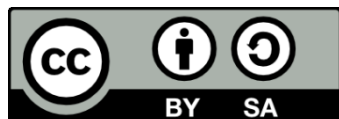

Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο

Ενότητα 5: Το θύμα του οικονομικού εγκλήματος

Αγγελική Πιτσελά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Εγκληματολογίας-
Σωφρονιστικής
Σχολή Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το θύμα του οικονομικού εγκλήματος:
 - i. Τυπολογία και
 - ii. Χαρακτηριστικά.

Σκοποί ενότητας

- Να αναλυθεί η έννοια, τα χαρακτηριστικά και ο τύπος του θύματος οικονομικού εγκλήματος.
- Να παρουσιαστούν οι ιδιαιτερότητες των θυμάτων αυτών.

Το θύμα εγκλήματος ως αντικείμενο μελέτης

- Γνωστικό αντικείμενο που ερευνάται κυρίως από τη θυματολογία.
 - Η θυματολογία ασχολείται με τη συστηματική μελέτη των σχέσεων και της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στον δράστη και στο θύμα του εγκλήματος, του ρόλου του θύματος στη γένεση του εγκλήματος, στην πρόληψη και στην επίλυση της σύγκρουσης που προκλήθηκε από την πράξη.
- Βρίσκεται ακόμη σε σχετικά πρώιμο στάδιο.
- Οι εγκληματολόγοι έχουν εστιάσει κυρίως σε δράστες, άρρενες, οι οποίοι κατά κανόνα διαπράττουν εγκλήματα του δρόμου.
 - Τα νέα κινήματα ώθησαν τους εγκληματολόγους να εστιάσουν στα θύματα εγκλημάτων των δρόμων (π.χ. κλοπών, μικρολησθειών), της ενδοοικογενειακής βίας, της παιδικής κακοποίησης κ.ά.
- Λίγη προσοχή αφιερώνεται στους παθόντες της οικονομικής εγκληματικότητας, παρά το μεγάλο οικονομικό κόστος που αυτή προκαλεί.

Οι γυναίκες ως θύματα από επιχειρήσεις

- Μέσα από τη φεμινιστική ανάλυση:
 - Έχει διαπιστωθεί ότι οι γυναίκες θυματοποιούνται ποικιλοτρόπως από δραστηριότητες των επιχειρήσεων, αλλά και από εμπορικές απάτες.

Η Magna Charta των Θυμάτων (1 από 2)

- Ο ΟΗΕ έχει υιοθετήσει τη ‘Διακήρυξη Βασικών Αρχών Δικαιοσύνης για τα Θύματα του Εγκλήματος και της Κατάχρησης Εξουσίας’ (1985).
- Σύμφωνα με τη Διακήρυξη, θύματα είναι:
 - Τα πρόσωπα τα οποία, ατομικά ή συλλογικά, έχουν υποστεί βλάβη, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής ή ψυχικής βλάβης, συναισθηματικής ταλαιπωρίας, οικονομικής απώλειας, ή ουσιώδους εξασθένισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, από πράξεις ή παραλείψεις που παραβιάζουν τους ισχύοντες ποινικούς νόμους των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων των νόμων που απαγορεύουν την **εγκληματική κατάχρηση εξουσίας** (παρ. 1).

Η Magna Charta των Θυμάτων (2 από 2)

- Ως θύματα κατάχρησης εξουσίας νοούνται τα πρόσωπα τα οποία, ατομικά ή συλλογικά, έχουν υποστεί βλάβη, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής ή ψυχικής βλάβης, συναισθηματικής ταλαιπωρίας, οικονομικής απώλειας, ή ουσιώδους εξασθένησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, από πράξεις ή παραλείψεις που δεν στοιχειοθετούν ακόμη παραβιάσεις των εθνικών ποινικών νόμων αλλά των διεθνώς αναγνωρισμένων κανόνων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα (παρ. 18).
- Ο ΟΗΕ καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν νομοθεσία που να απαγορεύει πράξεις που στοιχειοθετούν σοβαρές καταχρήσεις πολιτικής ή οικονομικής εξουσίας.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης

- Η Σύσταση R (81) 12 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για το οικονομικό έγκλημα:
 - Έχοντας ως αφετηρία ότι τα οικονομικά εγκλήματα προκαλούν ζημία σε ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων (εταίρων, μετόχων, υπαλλήλων, ανταγωνιστών, πελατών, πιστωτών), στην κοινωνία κι ακόμη και στο κράτος (προοίμιο).
 - Συνιστά στα κράτη μέλη να ενημερώνουν τους πολίτες για την προστασία τους από τα οικονομικά εγκλήματα και να διευκολύνουν την πρόσβασή τους στους μηχανισμούς της ποινικής δικαιοσύνης, ώστε να αποζημιωθούν από τυχόν βλάβες που υπέστησαν.
 - Εξάλλου, στην Σύσταση (96) 8 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την «Αντεγκληματική Πολιτική στην Ευρώπη σε μια Εποχή Αλλαγής», δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση των συμφερόντων των θυμάτων εγκλημάτων.

Το θύμα του οικονομικού εγκλήματος

- Μπορεί να είναι είτε φυσικό είτε νομικό πρόσωπο.
- Στην περίπτωση δε εγκλημάτων των ισχυρών κοινωνικο-οικονομικών στρωμάτων, όπως της ρύπανσης του περιβάλλοντος ή της νοθείας τροφίμων, επέρχεται μια γενική θυματοποίηση των πολιτών.
- Σπάνια γίνονται καταγγελίες εκ μέρους των θυμάτων.
 - Συχνά αγνοούν ότι έχουν καταστεί θύματα ή δεν προσλαμβάνουν την δραστηριότητα αυτή ως εγκληματική.
 - Άλλες φορές δεν καταγγέλλουν την πράξη που υφίστανται, είτε γιατί έχουν υποστεί μικρή βλάβη είτε γιατί θεωρούν ότι η καταγγελία τους δε θα έχει αποτέλεσμα.
 - Πρόκειται για την απόλυτα αφανή εγκληματικότητα.

Ο τύπος του θύματος

- Τα θύματα των οικονομικών εγκλημάτων συχνά είναι αδύναμα ή ακόμη και απρόθυμα να συνεργαστούν με τις διωκτικές αρχές.
 - Παρατηρείται ότι υπάρχουν μεγάλες ομοιότητες στην καταγγελτήρια συμπεριφορά των θυμάτων των οικονομικών εγκλημάτων με αυτές των θυμάτων εγκλημάτων του δρόμου (π.χ. ώθηση στην καταγγελτήρια συμπεριφορά δίνει η ενθάρρυνση από οικείους ή η μεγάλη ζημία).
 - Αν και σε κάποιες περιπτώσεις οικονομικής εγκληματικότητας, η ζημία είναι ελάχιστη για κάθε μεμονωμένο άτομο, δεν ισχύει το ίδιο και συνολικά.
- Συχνά, θύματα και δράστες μοιράζονται τα ίδια κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας.**

Αγγελική Πιτσελά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Εγκληματολογίας-
Σωφρονιστικής

Βιβλιογραφία

- Αγγελική Γ. Πιτσελά, Η εγκληματολογική προσέγγιση του οικονομικού εγκλήματος, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010.

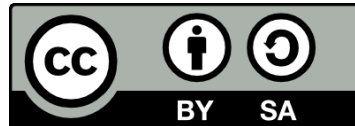
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, «Αγγελική Γ. Πιτσελά. Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο. Ενότητα 5. Το θύμα του οικονομικού εγκλήματος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS368/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

